

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Vesanto Wankkuri(ttare)n vanavedessa - Where we can see Uesanto, we see Wankkuri(tar), too

Kuvassa komeilee vanha Vesanto, eli puukirkko ja pari hirsihökkeliä. Vesanto tunnetaan siitä että siellä ei tehty kapinan aikana voimatöitä, mutta muuan - syyttä vangittu ja punaisia kuljetellut hemmo - vietiin Kuopioon vankileirille, ja se kuoli siellä nälkään.

Vesannon keskusta on tietenkin muuttunut aikojen kuluessa, ja ylläolevassakuvassa oleva näkymä on ajalta ennen Herukan ja S-Marketin tuloa taustalla komeilevan puurakenteisen kaupan tilalle. Uusi Shellin huoltoasema on näköjään rakennettu, mutta autoissa on mustat rekkarit. Nykyään tuossa ei ole enää huoltoasemaa, vaan Vestori.

Vesanto on muuan kunta jossakin Savonmaan laitamilla, ja asiallisesti ihan siinä Keski-Suomen kainalossa. Jo jo vuosikymmenten ajan siellä on harrastettu *petkellystä*, eli kansantanhuja, ja vastaavaa rytmiliikuntaa. Talvisin kirkonkylä on varsin hiljainen, ja mummut ynnä papat ovat lähes ainuita kulkijoita, mutta onhan siellä ollut hyvä lukio piristämässä muuten niin kovin ukkoutunutta

maalaismaisemaa. Tekemäni biisin *Poika Vesannon* ei muuten liity Vesantoon kuntana millään tavoin, ja **Poika Vesanto** -niminen hemmon taas oli todellisuudessa ihan oikea ihminen ja taitava kuvittaja, ja eli jossain 1900-luvun alkupuolella, ja on tullut tunnetuksi sarjakuvasta *Kapteeni ja Ville*. Kuvittajan nimen innoittamana tein sitten minäkin biisin *Vesannon oma ottopoika*, tai *Poika Vesannon*, jolla viitataan erääseen Hakkaraiseen, joka tanssi yläkroppa paljaana Wankkurissa, ja tapasi Vesannolla toisella kertaa erään Pekan, josta oli melkein pä tulla Suomeen presidentti. Oli kuitenkin hieman liian aikaista puppelipojalle pyrkiä koko kansan pressaksi, vaikka tietenkin helsinkiläiset nyt äänestävät ketä tahansa, jossa on jotakin jännää, ja joka osaa puhua sujuvasti, ja jolla on hyvät kuteet yllään. Huomionarvoista on se, että aika monet keskustalaiset äänestivät toisella kierroksella tätä Pekkaa, eli ilmeisestikin maalla on alettu hyväksyä puppelihommat, tai sitten kapinahenki oli viriämässä täälläkin. Vesanto sai näiden henkilöiden kautta kielteistä julkisuutta, vaikka oikea ja lihallinen **Poika Vesanto** ei ehtinyt siitä paljoa kärsiä, koska on ollut vainaa jo vuosikymmenten ajan. No niin no. Kun Vesantoa lähestyy Kuopiosta käsin, ohittaa kauniin näköalapaikan, jonka näet ylläolevassa kuvassa, mutta jonka ihailuun ei tosin jää aikaa kuin pari sekuntia, jos sitäkään. Ei näet ole tarjolla minkäänlaista varsinaista pysähtymispaikkaa, tai seisaketta, ja jos pysähtyy samassa paikassa jossa itse kuvan otin, saattaa joku suruttomampi suhari pääsyttää auton perään niin että paukahtaa. Suomi on täynnä tällaisia näköalapaikkoja, joiden kohdalla ei voi pysähtyä, mutta joista muutaman ehtii juuri ja juuri huomata. Kuitenkin juuri tällaiset paikat, joissa näkee hieman pidemmällekin kuin auton puskurin eteen, ovat aika harvinaisia, ja se mitä Suomessa enimmäin näkee, on tien molemmin puolin kasvava pusikko, tai mittamaton hakkuuaukea, ja yhä harvemmin täysikasvuinen metsä – ikimetsästä nyt puhumattakaan.

Kun saavutaan Niinivedepäähän, löytyy sieltä pieni parkkipaikka, jonka laitaan on pystytetty komea metallinen kurkipatsas, jota en ole nähnyt markkinoitavan missään. Se on tehty vanhoista viikatteen – ja niittokoneen teristä, ja vastaa varmaankin poikkitaiteellisesti **Miina Äkkijyrkän** metallisia lehmäveistoksia, joita tulvii vastaan kaikkialta, ja kaikkialla niistä halutaan päästä myös eroon. Eipä senpuoleen, olen minä käynyt Miinan taidepuistossa hiekkamontussa Sonkajärvellä, ja nähnyt (ja samalla videoinut) siellä olevan maitokoppikylän, ja kivikasan, joka on kuulemma liittyy jotenkin ydinsotaan. Sanoisin: menkää mielummin katsomaan kurkiveistosta Niinivedenpäähän, sillä siinä on sentään jotakin tyyliä, ja se kuvastaa aikaa jota ei enää ole. Nykysuomessa on turhanaikaista etsiä heinäväkeä tekemässä heinää, tai leikkaamassa sirppeineen viljaa, mutta *lehmänmunia* näkee kaikkialla, ja pelloista kuuluu jykevää suurten maatalouskoneiden pörinää.

Niinivedenpäässä sijaitsee myös vanha meijerirakennus, joka on saanut olla melkein sellaisenaan – paitsi mitä siihen on nyt rakennettu ruma lisäsiipi jotakin mystistä tarkoitusta varten. Paikkahan ei ole toiminut meijerinä enää vuosiin, ja siinä on ollut jonkinsortin teollisuutta. Niitä nyt tulee ja menee. Tulee ja menee. Nykyajan lyhytnäköinen, ja pelkästään tätä hetkeä elävä ihmisen ei jaksa tajuta sitä, miksi esimerkiksi tästä meijeristä on tehty tällainen kivimonumentti, ja miksi melkein joka kylässä täytyy olla tällainen. Ennenvanhaan ei ollut nopeita liikenneväyliä, ja maito piti käsitellä mahdollisimman lähellä tiloja, joista sitä tuotettiin. Ihmiset elivät niillä sijoillaan, joille olivat sattuneet syntymään, koko ikänsä, ja eivät paljoakaan matkustelleet. Rakennukset tehtiin kestäväksi, mieluummin useampia sukupolvia. Matkat olivat pitkät. Jos esimerkiksi halusi käydä Kuopiossa ostoksilla, hupeni reissuun kokonainen päivä, ja kaksikin, jos oli välillä jossakin yötä - kun sinne pääsee nykyään alle tunnissa. Ennen siis rakennettiin vuosisatoja varten, ja monet vanhoista maataistaloista ovat täällä satavuotiaita. Ei osattu kuvitellakaan, että maailmasta tulisi nopeasti kertakäyttöinen, ja nopeasti kulutettava, ja aikaa kuvattaisiin kasareina ja ysäreinä, tai korkeintaan viimevuotisena, tai eilisenä. Historia on litistynyt eilispäivään.

Kuvassa näkyy Vesannon puukirkko, joka sijaitsee sananmukaisesti melkein keskellä kylää. En ole itse koskaan käynyt kirkon sisällä, enkä pysty muutoinkaan kertomaan paljoakaan kirkon vaiheista, mutta

tuossa se nyt vaan on. Se, että kirkko vaikuttaa hieman tötsältä kuvassa, johtuu Google -kuvausauton kuvakulmasta, ja laajakuvavalinssistä, joka vääristää kuvista pallomaisia. Kirkon vasemmalla puolen sijaitsevaa tietä pääsee lukiolle, mutta valitettavasti Googlen kuvausauto ei ole käynyt heittämässä kiekkaa sen kautta. Olisin tietenkin voinut itse tehdä sinne kuvausmatkan, mutta ei sitä sentään kaikkea kehtaa.

Pitkään etsittyäni netistä löytyi yksi ainut valokuva Vesannon lukiosta, ja laitan sen nyt tähän. Tuollainen moderni, punatiilinen rakennushan tuo Vesannon lukio on, ja oppilaitoksena se on pitänyt pintansa siksikin, että monista lähikunnista kotoisin olleet isänmaantoivot ovat siellä käydä juntunneet ylioppilaaksi saakka, ja pidemmällekin, jos rahkeet ovat riittäneet. Kansallisessa lukioiden vertailussa sen on pärjännyt ihan kivasti, mutta tämäkin riippuu käytetyistä painokertoimista, joita käytetään mielellään kun halutaan nostaa jotakin, ja laskea jotakin toista.

Vesannon keskusta on muuttunut paljon viime vuosien aikana, josta kertoo ylläoleva kuvakin. Tuossa sijaitsi ennen huoltoaseman baari ja posti, joka on saanut muuttaa pariinkin otteeseen sen jälkeen kun se tuosta häädettiin. Suomalaisen maaseudun muutos näkyikin nykyään parhaiten siinä, että postilaatikon löytäminen mistä tahansa kirkonkylästä voi olla ylivoimaisen vaikeaa. Se siitä kaiken ulkoistamisesta saa – ei saa edes kustaa polkemaan. Nyt rakennukseen on tullut tavaroiden suoramyyntiä, ja nappikauppaa – mikä on tietenkin ilahduttavaa kesäasukkaita ja turisteja ajatellen. Kuva on otettu toukokuussa, joten parkkipaikka on melkein tyhjä. Vakituiset asukkaat eivät jonota tuollaisiin paikkoihin, tai käy hakemassa sieltä iltapalaa. Vielä nykyäänkin aika monessa talossa leivotaan leivät ja muut leivonnaiset itse, ja perunat kaivetaan omasta pellostaan. Jos kanakeiton himo yllättää, mennään ja lokataan pihalta kana, ja siinä se, ja jos nyt sattuisi hirvenlihaa kaipaamaan, niin ainahan niitä menee kesän kuluessa liian läheltä pihaa, ja asiasta voi syyttää muunpaikkakuntalaisia salametsästäjiä.

Tästä kuvasta saa hieman erheellisen vaikutelman, että tuossa olisi edelleen toimiva huoltoasema. Ehei – ilmaa tuosta kyllä saa, mutta ei enää pensaa. Autoja tuossakin ennen huollettiin, ja paikkakunnan kaljaukot pitivät ainaista porinaansa, niinkuin nillä on joka paikassa tapana. Tässä tapauksessa tämä ABC! näyttää hävinneen pelin. Tässä kuvassa entisessä Vesannon leivän talossa sijaitsevan postin kylttejä ei vielä näy.

Jotta saisin postin mukaan kertomukseen, täytyy käyttää tuorempaa valokuvaversiota, ja siellähän se postin kyltti ja postiloota näkyikin. Joku ukko näyttää seisovat sen vieressä vartiossa. Ennenvanhaan

postit näyttivät postilta, mutta nykyään pitää oikein arvailla, mitähän tuossakin teollisuushallissa oikein tehdään, ja mihin jättää kirjeitä. Entisen autohuoltamot ovat näkyvät nekin kuvassa, ja kai siellä jonkinlaista huoltamotoimintaa onkin, mutta tarpeellinen rekvisiitta puuttuu kokonaan – öljytynnöröt ja vanhojen autonrenkaiden kasat, sekä paikalla parveilevat ukot. Huoltamon ovella töllistelee joku paikallinen nainen koirineen huoltamon ikkunasta sisään.

Vesannon leipä siis meni konkkaan, vaikka se teki varsin kelvollisia leivonnaisia. Itsekin pidin erityisesti leipomom ruisleivästä, jota rahdattiin aina Kuopioon saakka. Olen yrittänyt kovasti hankkia valokuvia, joissa olisi kuvattu tämä mainittu leipomo kun se oli vielä toiminnassa, mutta tämä lakkautettujen firmojen osa Vesannon historiaa näyttää kätketyltä. Vesannon leivän kyltti maalattiin aluksi peittoon valkoisella värillä, mutta maali on huuhtoutunut pois, ja vanha teksti tulee esille varsin kauniisti. Nykyäänhän tässä sijaitsee krääsäkauppa ja Itellan posti, mutta etualalla oleva toripöytä on väliaikainen viritys.

Tässä kuvassa on tallennettuna paikallista seuralämää. Siinä ukot keskustelevat todennäköisesti samoista asioista kuin eilenkin, ja joista he tulevat turisemaan myös huomenna. Kirkonkylästä ei nähtävästi löydy ukoille sopivaa kokoontumispaikkaa, ja jos sellaisen joku perustaisi, niin eivät ukot sinne kuitenkaan tulisi, sillä on paljon mukavampaa seistä sateessa, ja pian kaikilla on tukka samalla tavoin hyvin.

Kuvassa näkyy edelleen sinnittelevä Hakkaraisen maatalouskauppa, josa saa ihan kelvollisia maatalous- ja puutarhatyökaluja ja koneita, sekä kaikenmaailman pulttia ja mutteria joka nälän tuskiin. Lisäksi täältä saa palvelua ja tarvittaessa neuvontaa – mitä kilpaileva kaupaketju ei tarjoa suurin surminkaan. Mitä sitä nyt rahvasta vielä palvelemaan!

Muistan kun tuossa seinällä oleva mainoslakana oli vielä kirkkaan punainen, ja värit olivat helposti erotettavissa, mutta sää on tehnyt tehtävänsä, ja kirjaimet ovat enää töintuskin erotettavissa. Kukaan ei ole ottanut mainoslakanaa poiskaan, joten se saa hapertua kirkonkylän kanssa samaa hidasta kävelyvauhtia. Kuvassa näkyy paikka kestopäällysteessä, sillä siihen on haudattu valokaapeli, jonka myötä kirkolle saapui uusi laajakaistan aika, mutta hivenen myöhässä, sillä ihmiset ovat häppäisseet muualle. Mokkula olisi tullut halvemmaksi.

Vesanto ei voi ohittaa ohittamatta Herukkaa, joka on Vesannon suurin vähittäiskauppaliike. Kilpaileva kauppaketju on edelleenkin olemassa, ja satunnainen turisti voi valita jommankumman. Yleensä Vesannon tapaisissa maalaiskylissä valitaan se kauppaliike, jonne ollaan velkaa, ja jossa on tili. Varsinkin kesäisin Herukassa riittää kuhinaa. Liikkeen alakerrassa on laaja maatalousosasto, josta saa kaikenlaista maatalous – ja puutarhasälää. Mutta on aivan auttamaton tosiasia, että tämä market on kloonin kaikista Suomessa sijaitsevista marketeista, ja hyllyiltä löytyy täsmälleen samanlaista tavaraa kuin muualtakin. Paikallisia tuotteita ei juurikaan ole tarjolla, jos niitä nyt ylipäätään onkaan. Asiakkatkin ovat huvonneet kun firmoja on ajautunut kiville, ja niiden mukana kymmenittäin ihmisiä. Menihän **Fresh Tips** sekkin konkurssiin, vaikka tuskinpa Herukka olisi voinut sitä paljoakaan tukea sen ahdingossa.

S-Market, eli mainittu Herukka kilpailee vimmatusti Hakkaraisen maatalouskaupan kanssa, ja Herukan Maatalouskaupan myyntipiha näkyy kuvassa. Koska foto on otettu keväällä, ei pihalla näy suurempaa asiakasryntäystä. Multasäkit odottelevat parempia aikoja, ja nekin on tarkoitettu lähinnä kotipuutarhureille. Peltomaiden maanparannukseen ei käytetä säkkitavaraa, vaan siellä suoritettavat operaatiot ovat paljon massiivisempia. Kesällä tässäkin kaupan takapihalla autojen liikennetiheys on aivan toinen. On varsin tavallista, että ihmiset tunkevat autoillaan tuohon, ja pysäköivät auttamatta autonsa niin, että muut autot jäävät nalkkiin, ja jäävät sitten kaikessa rauhassa mussuttelemaan jäätelöään, vaikka muut ihmiset mulkoilevat heitä hillitysti siirtämään koslaansa syrjemmäksi. Ja onhan se niin, että maaseudun kirkonkylässä kaikenlaiset parkkipaikan merkinnät ovat turhanaikaisia, sillä kukapa sitä naapurin veijoa tulisi asiakseen sakottamaan, jos tämä haluaa parkkeerata kaupan pääoven eteen. Älä siis mene halpaan, ja aja autoasi kuvassa näkyvän pihan perälle, sillä ei ole lainkaan varmaa, että pääsisit sieltä enää pois ihmisten aikaan.

Kuvassa näkyy kuuluisa Wankkuri(tar) -ravintola, jossa lienee ajoittain reipas meno, ja jonka kautta monet julkimot ovat ottaneet uralleen vauhtia järjestämällä erilaisia tempauksia, kuten vaikkapa tanssia paidattomana tyttöystävän kanssa. En ole itse koskaan käynyt tuossa kapakassa, kun nyt en niissä muutoinkaan vakituiseen aikaani vietä, mutta ehkäpä ne ovat ihan tarpeellisia, kun noita psykiatrisia palvelujakaan ei helpolla saa – ainakaan maaseudulla, ja onhan se kaljakin, tavallaan, eräänlainen köyhän miehen psykiatri. Selvinpäinhän miestä saattaa ahdistaa jo pelkkää kävely kirkonkylän läpi, mutta pienessä kännissä sitä jo lallattaa iloisesti, ja huikkailee kaikille vastaantulijoille, ja tanssii sitten vaikka ilman paitaa. Kuvassa näkyy terassi, jota en ole nähnyt juurikaan käytettävän, ja se onkin kai koristeena.

Käydessäni tässä päivänä muutamana Vesannolla, huomasin, että Wankkuri -ravintola oli muuttanut nimeä, ja nykyään se on Wankkuritar. Tämä on erikoisen harmillista minun kannaltani, sillä sanotaanhan Vesantoaiheisessa laulussani: ...”kansaedustaja Wankkurissa kroppans' paljastaa”. Nyt kun ravintolalla

on uusi nimi, on sitä vaikeampi saada rimmamaan, koska uusi nimi vaatisi muotoa: ...”kansanedustaja Wankkurittaessa kroppans' paljastaa”, ja sehän nyt ei rimmaa niin mitenkään.

Vesannon kunnantalo on pieni ja viehättävä puutaloidylli. Eivät ole pröystäilleet tässä asiassa niinkuin niin monet muut kunnat, jotka ovat täynnä velkaa joka suuntaan ja suut ja korvat täyteen. Esimerkkinä vaikkapa Rautavaara, johon piti ihan pakolla saada uusi kunnantalo, vaikka viimeisiä ruumenia kaavittiin laarista, ja otettiin velkaa jotta voitiin maksaa työntekijöiden palkat. Sitten alettiin savustaa työntekijöitä ulos, ja varmistaa se, että paikkakunnan kaksi mahtisukua säilyttivät kiintiönsä, ja lopulta uusi uljas kunnantalo kumisi tyhjiyttään, ja kunnantalon kylkeen liimautui eräässä vaiheessa kirpputori. Mikä häpeä, jos rautavaaralaiset nyt mitään hävetä osaisivat. Tässä suhteessa Vesanto on ollut paljon hillitympi, ja on osannut paremmin sopeutua niukkuuden aikaan.

Vesannolla pärjää kunhan vaan tyytyy vähempään ja jaksaa pukertaa. Kuvassa näkyvä kaupalliike

tarjoaakin kaikenlaista, ja tilaamallaan sitä saa aina lisää jos varastosta ei löydy. Maaseudun ikuisuusongelmana on näet se, että vaikka tavara netissä on halpaa, niin sen saaminen kotiovelle maksaa rahaa, ja hinnassa saatu hyöty kuivuu kasaan. Jos netistä ostettu tavara menee rikki, sen korjaaminen on hankalaa, ja monessa tapauksessa mahdotonta. Mutta juuri tuollaisissa kyläkaupoissa vehkeet osataan monasti laittaa kuntoon, ja huolto pelaa. Otan esimerkin. Jos tietokoneestasi sattuisi puuttumaan muistia, järjesty sekin, kuten myös se, että jos sattuisit tarvitsemaan SCART -johtoa, tai muita hilavitkuttimia, tai erilaisia antennejä. Kuinka moni tietää, missä kunkin omassa kotikaupungissa myydään esimerkiksi antennivahvistimia? Ja jos tietäisikin, niin kuka neuvoo jos ostettu laitekasa ei toimikaan.

Kuvassa näkyy huoltoasema, joka on jaksanut jatkaa, ja ihan samalla eväillä kuin edellinen elektronikkakauppa, eli tarjoamalla kaikenlaista hilavitkutinta, ja aina harvinaistuvaa autojen huoltoa. Jollette ole sattuneet huomaamaan, niin tavalliset huoltosikat ovat hävinneet kuvioista, ja niitä saa etsiä. Onhan tietenkin merkkihuoltoja, mutta niissä kaikki maksaa rahaa, ja hieman ekstraa vielä päälle. Jo pelkkä auton seisottaminen merkkihuoltamon pihalla maksaa maltaita, ja ennen sitä sanottiin valohoidoksi. Kuitenkaan huoltamopalvelujen säilyttämiseen pienillä paikkakunnilla ei tarvita kovinkaan paljoa. Vain joku paikallinen rasvanäppi, joka osaa korjata ja huoltaa kaikenlaisia koneita, ja joka maleksisi muutoin työttömänä, tai lähtisi hakemaan onneaan suuremmista kaupungeista.